

**Instructie assistent-geneeskundigen
werkzaam in de zorg voor mensen
met een verstandelijke handicap**

Instructie assistent-geneeskundigen werkzaam in de zorg voor mensen met een verstandelijke handicap.

Voorwoord

Voor u ligt de Instructie assistent-geneeskundigen werkzaam in de zorg voor mensen met een verstandelijke handicap.

Op grond van de Kwaliteitswet Zorginstellingen dient de instelling voor mensen met een verstandelijke handicap zorg te dragen voor een verantwoorde zorgverlening en voor adequate randvoorwaarden daarvoor. Een van die randvoorwaarden is blijkens onder andere de jurisprudentie een instructieregeling voor assistent-geneeskundigen, waaronder ook AVGio's.

Ter ondersteuning van de assistent-geneeskundigen, de AVG en de zorgaanbieders hebben bovengenoemde organisaties deze instructie opgesteld, waarbij rekening is gehouden met zowel de bestaande wet- en regelgeving als met de op dit onderwerp betrekking hebbende jurisprudentie.

De instructie is naar oordeel van de betrokken organisaties een evenwichtig stuk waarin de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de assistent-geneeskundige zorgvuldig staan omschreven.

In de instellingen voor mensen met een verstandelijke handicap waar reeds een instructieregeling is getroffen, kan de bestaande regeling worden getoetst aan de instructie en kan men desgewenst tot aanpassing aan dan wel vervanging door deze instructie overgaan.

Het moge duidelijk zijn dat de precieze inhoud van een instructieregeling in een instelling voor mensen met een verstandelijke handicap een zaak is die valt onder de eigen verantwoordelijkheid van de zorgaanbieder, maar wij zijn er van overtuigd dat deze instructie een bijdrage zal leveren aan het optimaliseren van de afbakening van de verantwoordelijkheden tussen de assistent-geneeskundigen enerzijds en de AVG/superviserend arts en instelling voor mensen met een verstandelijke handicap anderzijds.

CONSIDERANS

Overwegende, dat:

- *. de assistent-geneeskundige als arts bevoegd is tot het verrichten van handelingen op het gebied van de geneeskunst en als zodanig een eigen medische en juridische verantwoordelijkheid heeft;
- *. de assistent-geneeskundige die op grond van een arbeidsovereenkomst werkzaam is, verplicht is de overeengekomen werkzaamheden naar beste vermogen te

verrichten en zich daarbij te gedragen naar de door of vanwege de directie gegeven aanwijzingen;

- *. aanwijzingen met betrekking tot werkzaamheden in het kader van de cliëntenzorg -al dan niet in verband met de opleiding -gegeven worden door de superviserend arts die een overeenkomst heeft met de instelling voor mensen met een verstandelijke handicap, onverlet het hierboven vermelde omtrent de door of vanwege de directie gegeven aanwijzingen;
- *. de verantwoordelijkheid tot supervisie bij de zorgverlening niet alleen gedragen wordt door de opleider, maar door alle AVG's en/of andere voor de behandeling verantwoordelijke artsen die betrokken zijn bij de cliëntenzorg waaraan de assistent-geneeskundige deelneemt;
- *. er in beginsel geen onderscheid is in supervisie van assistent-geneeskundigen die wel en assistent-geneeskundigen die niet in opleiding zijn;
- *. het uit een oogpunt van duidelijkheid en rechtszekerheid voor zowel assistent-geneeskundigen, AVG's, andere medisch specialisten en overige artsen, als voor de instelling voor mensen met een verstandelijke handicap, en tevens voor de cliënt, gewenst is te beschikken over een instructie waarin de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van assistent-geneeskundigen staan omschreven;
- *. voor de assistent-geneeskundige in opleiding tot AVG de opleidingseisen, zoals vastgesteld in de desbetreffende CHVG-besluiten van toepassing zijn
- *. een instructie voor de assistent-geneeskundige onverbrekkelijk verbonden dient te zijn met de arbeidsovereenkomst,
- *. voor de assistent-geneeskundige in opleiding tot AVG de opleidingsovereenkomsten tussen ErasmusMC enerzijds en de assistent-geneeskundigen in opleiding tot AVG, de opleider en de opleidingsinstelling anderzijds die van toepassing zijn onverbrekkelijk verbonden dienen te zijn met de arbeidsovereenkomst/ambtelijke aanstelling;

is tussen de NVAVG in overleg met LAD en AVG-opleiding ErasmusMC deze model-instructie vastgesteld

is door de directie met instemming van de superviserend arts aan wie een assistent geneeskundige wordt toegevoegd de volgende instructie vastgesteld.

1. BEGRIPSBEPALINGEN

In deze instructie wordt verstaan onder:

A) **assistent-geneeskundige:**

de arts die al dan niet in het kader van de opleiding tot AVG onder functionele verantwoordelijkheid van de betrokken AVG's of andere in één der registers van de KNMG ingeschreven artsen, deelneemt aan de zorgverlening.

B) **AVG:**

de in het register van artsen voor verstandelijke gehandicapten van de HVRC ingeschreven arts.

C) Superviserend arts:

degene die op basis van binnen de instelling voor mensen met een verstandelijke handicap gemaakte afspraken in voorkomende gevallen moet worden aangemerkt als functioneel leidinggevende/ opdrachtgever. Dit zal zijn:

- 1) degene die de medische verantwoordelijkheid draagt voor de zorgverlening aan de cliënten in kwestie (veelal de behandelend AVG) en
- 2) in één der registers van de MSRC of HVRC is ingeschreven

D) AVG-opleider:

een door de HVRC voor de opleiding erkende AVG welke werkzaam is in de opleidingsinstelling. Ten aanzien van de AVG in opleiding is de opleider de superviserend arts.

E) AVG in opleiding (AVGio):

een arts ingeschreven in het register van artsen in opleiding tot AVG

F) Opleidingsinstelling:

een instelling die door de HVRC voor de opleiding is erkend en waar het praktische deel van de opleiding tot uitvoering wordt gebracht.

G) Instelling voor mensen met een verstandelijke handicap:

zorgaanbieder welke zorg of (begeleiding) ondersteuning aanbiedt aan personen met een verstandelijke handicap

H) Directie:

degene of het orgaan dat met de leiding, bestuur van de instelling is belast.

2. ALGEMENE BEPALINGEN

2.1. De assistent-geneeskundige is verplicht, onverlet zijn eigen medische en juridische verantwoordelijkheid, de hem opgedragen werkzaamheden in het kader van de cliëntenzorg en/of de opleiding nauwgezet en naar beste kunnen te verrichten, met inachtneming van:

- geldend recht
- door of vanwege de directie vastgestelde reglementen en voorschriften
- vigerende medische protocollen en richtlijnen
- de eventueel bij de opdracht gegeven aanwijzingen.

2.2. De assistent-geneeskundige ontvangt bij zijn indiensttreding:

- een taakfunctieomschrijving
- een verwijzing naar de regelingen, protocollen en richtlijnen die in de instelling voor mensen met een verstandelijke handicap gelden en welke relevant zijn voor zijn functioneren en waaraan de assistent-geneeskundige geacht wordt zich te conformeren
- een binnen de instelling geldende taakverdeling en roostersystematiek, aan de hand waarvan de assistent-geneeskundige wordt ingedeeld.
- een overzicht van de voor betrokken assistent-geneeskundige verplichte gezamenlijke besprekingen met AVG's en/of andere medewerkers die bij de zorgverlening betrokken zijn.

2.3. De superviserend arts bepaalt periodiek, na overleg met de assistent-geneeskundige, aan de hand van:

- het stadium van de opleiding/ervaring van de betrokken assistent-geneeskundige
- de concrete bekwaamheid van de assistent-geneeskundige
- de opleidingseisen tot het verrichten van welke handelingen de assistent-geneeskundige zelfstandig in staat mag worden geacht dan wel welke handelingen onder leiding moeten worden verricht. De superviserend arts legt dit overeenkomstig de binnen de instelling voor mensen met een verstandelijke handicap gebruikelijke wijze schriftelijk vast. Waar van toepassing in het kader van de functie en/of

opleiding, draagt de superviserend arts er zorg voor dat hij op de hoogte blijft van de vorderingen van de assistent-geneeskundige.

2.4. De superviserend arts geeft de assistent-geneeskundige alleen die opdrachten waarvan hij redelijkerwijs mag aannemen dat de assistent-geneeskundige beschikt over de bekwaamheid die vereist is voor het behoorlijk uitvoeren van die opdrachten.

2.5. De assistent-geneeskundige aanvaardt alleen opdrachten indien hij redelijkerwijs mag aannemen dat hij beschikt over de bekwaamheid die vereist is voor het naar behoren uitvoeren van die opdracht.

2.6 De assistent-geneeskundige is verplicht bij twijfel over zijn eigen bekwaamheid te overleggen met de superviserend arts.

2.7 Indien de assistent-geneeskundige aangeeft dat een bepaalde opdracht zijn bekwaamheid te boven gaat, zal de superviserend arts voor de noodzakelijke begeleiding zorg dragen dan wel de opdracht zelf uit (laten) voeren.

2.8 De assistent-geneeskundige heeft ten opzichte van een cliënt het recht op grond van ernstige gewetensbezwaren te weigeren een bepaalde handeling te verrichten. Hieronder kunnen ook zwaarwegende morele bezwaren vallen. De superviserend arts beslist vervolgens over de verdere behandeling van de cliënt. Bij indiensttreding meldt de assistent-geneeskundige eventuele gewetensbezwaren, zodat daarmee rekening gehouden kan worden.

2.9 De assistent-geneeskundige zorgt ervoor dat de superviserend arts op de hoogte blijft van de toestand van de door de assistent-geneeskundige behandelde cliënten binnen afgesproken kaders

2.10 Te allen tijde is de supervisor bereikbaar en beschikbaar voor de assistent-geneeskundige. Indien de assistent-geneeskundige van oordeel is dat de supervisor naar de instelling voor mensen met een verstandelijke handicap dient te komen, zal hij hierom expliciet verzoeken. Indien de superviserend arts van mening is dat telefonisch overleg onvoldoende is, zal hij zelf naar de instelling voor mensen met een verstandelijke handicap toe gaan en de situatie persoonlijk beoordelen.

2.11 De assistent-geneeskundige overlegt zonodig met de supervisor wie welke informatie aan de cliënt verstrekt.

2.12 De assistent-geneeskundige dient – onverlet de regeling binnen de instelling voor mensen met een verstandelijke handicap – onverwijld de superviserend arts op de hoogte te brengen van iedere gebeurtenis (al dan niet veroorzaakt door menselijk handelen of nalaten) bij onderzoek, behandeling, verpleging of verzorging van de cliënt(en), die heeft geleid tot een schadelijk gevolg voor de cliënt(en) en/of derden. Dit geldt eveneens voor iedere gebeurtenis die naar algemene ervaringsregels tot schadelijk gevolg had zullen leiden, indien dit niet voorkomen was door een toevallige gebeurtenis of door een tevoren niet gepland ingrijpen.

2.13 De superviserend arts ziet toe op melding bij de Meldingscommissie (Incidenten Patiëntenzorg) of FONA-, FOBO of MIK-commissie conform de in de instelling voor mensen met een verstandelijke handicap vigerende regeling.

2.14 In geval van stages bij andere medisch specialisme(n) wordt (de verantwoordelijkheid voor) de supervisie en daarmee de verantwoordelijkheid gedelegeerd aan de stageverlenende specialisten.

Er worden daaromtrent afspraken gemaakt tussen stageverlener en supervisor, dan wel tussen stageverlener en opleidingsinstituut en op duidelijke wijze aan de assistent-geneeskundige medegedeeld.

2.15 De assistent-geneeskundige kan opdrachten geven aan verpleegkundigen en verzorgenden, volgens bestaand, vanwege directie, artsen en/of verpleegkundige leiding vastgesteld beleid.

3. WERKVERDELING

3.1 De superviserend arts en/of de daarvoor binnen de instelling voor mensen met een verstandelijke handicap verantwoordelijke(n) draagt zorg voor een overzicht van de taken van de assistent-geneeskundigen, dat tijdig onder hen dient te worden verspreid en aan de hand waarvan de werkzaamheden worden verdeeld onder en opgedragen aan de assistent-geneeskundigen.

3.2 Het rooster dient te voldoen aan de Arbeidstijdenwet en het Arbeidstijdenbesluit en de toepasselijke rechtspositieregeling(en). Tevens dient deze indien van toepassing te voldoen aan het Reglement van de opleiding.

3.3 De assistent-geneeskundige woont diverse soorten (cliënten)besprekingen bij, die naar het oordeel van de superviserend arts van belang zijn voor de functie en/of opleiding.

3.4 De assistent-geneeskundige in opleiding neemt, tenminste conform de opleidingseisen deel aan cliëntenbesprekingen, klinische conferenties en refereerbijeenkomsten in de instelling voor mensen met een verstandelijke handicap en aan die welke worden gehouden in instellingen voor mensen met een verstandelijke handicap of andere instellingen waar een samenwerkingsverband mee bestaat.

4. MEDISCHE HANDELINGEN

4.1 De assistent-geneeskundige is gerechtigd alle medische handelingen te verrichten die noodzakelijk zijn in het kader van de cliëntenzorg, voor zover hij redelijkerwijs mag aannemen dat hij over de daartoe benodigde bekwaamheid beschikt. In geval van twijfel en/of indien de toestand van de cliënt daartoe aanleiding geeft, is hij verplicht met de superviserend arts overleg te voeren.

4.2 De assistent-geneeskundige treedt in beginsel zelfstandig op in het kader van de zorgverlening aan de cliënten met inachtneming van de vigerende protocollen of richtlijnen terzake. De assistent-geneeskundige voert overleg met de superviserend arts in geval van twijfel en meer in het bijzonder indien de toestand van de cliënt daartoe aanleiding geeft.

4.3 De assistent-geneeskundige verricht medische handelingen onder verantwoordelijkheid van de superviserend arts. De superviserend arts is dan ook eindverantwoordelijk. De mate van verantwoordelijkheid van de assistent-geneeskundige is afhankelijk van de mate van zelfstandigheid, bekwaamheid en ervaring van de assistent-geneeskundige.

4.4 De assistent-geneeskundige pleegt in ieder geval overleg met de superviserend arts over:

- vastgestelde (dreigende) complicaties en de behandeling hiervan;
- abnormaal beloop van het genezingsproces
- bijzondere uitslagen van diagnostisch onderzoek

- het in consult roepen van specialisten die nog niet betrokken zijn bij de behandeling van desbetreffende cliënt
- een verstoorde relatie met wettelijk vertegenwoordiger, familie of andere medewerkers van de instelling
- alle belangrijke (voorgenomen) beslissingen die gevolgen kunnen hebben voor derden

4.5 De assistent-geneeskundige doet aan de superviserend arts melding van het overlijden van cliënten.

4.6 Handelingen waarvoor geen overleg is vereist betreffen;

- Eenvoudige handelingen die volgens de vigerende medische protocollen worden uitgevoerd en waartoe de assistent-geneeskundige zichzelf bekwaam acht.
- Handelingen waarvan de supervisor heeft aangegeven dat de assistent-geneeskundige deze zelfstandig mag verrichten.
- Handelingen in het kader van cliëntenzorg welke vallen binnen de bevoegdheden van de basisarts.

4.7 De assistent-geneeskundige neemt slechts beslissingen tot opname, overplaatsing of ontslag van een cliënt na verkregen toestemming van de superviserend arts en wettelijk vertegenwoordiger, tenzij de gezondheidstoestand van de cliënt overleg niet toelaat. In dat laatste geval dient de assistent-geneeskundige dat zo spoedig mogelijk nadien te doen.

4.8 Over doorverwijzing naar een medisch specialist van een ander specialisme en terugverwijzing naar de huisarts in geval van consultatie, overlegt de assistent-geneeskundige met de superviserend arts, behalve indien de vigerende protocollen of richtlijnen hierin op andere wijze voorzien.

4.9 Het aanvragen en verrichten van een intercollegiaal consult wordt gedaan door een superviserend arts dan wel in opdracht van een supervisor, door een assistent-geneeskundige.

4.10 De assistent-geneeskundige verricht in beginsel dezelfde handelingen zowel binnen als buiten de reguliere werktijd.

5. CRISISSITUATIES.

- 5.1. De assistent-geneeskundige pleegt zo spoedig mogelijk overleg met de superviserend arts over alle complexe zorgsituaties, crisissituaties of andere bijzondere situaties waarvan mag verondersteld worden dat deze buiten de normale gang van zaken valt.
- 5.2. De assistent-geneeskundige meldt terstond bij de superviserend arts de (telefonische) mededeling omtrent de komst van een cliënt die mogelijk in een crisissituatie verkeert.

6. VERSLAGLEGGING/MEDISCH DOSSIER

Onverlet de verplichting in de WGBO voor de behandelend arts houdt de assistent-geneeskundige een dossier/status conform de binnen de instelling voor mensen met een verstandelijke handicap gebruikelijke procedures bij, met betrekking tot de behandeling van de cliënt. Dit wil zeggen, dat hij aantekeningen maakt van de gegevens omtrent de gezondheidstoestand van de cliënt, de ten diens aanzien uitgevoerde

handelingen/verrichtingen en van de aan de cliënt, diens wettelijk vertegenwoordiger of andere medewerkers gegeven informatie. Hij neemt andere stukken, bevattende zodanige gegevens, daarin op, een en ander voor zover dit voor een goede zorgverlening van de cliënt noodzakelijk is.

7. SLOTBEPALINGEN

7.1. Indien door de assistent-geneeskundige van de instructie wordt afgeweken dient, indien de omstandigheden dit toelaten, te allen tijde overleg plaats te vinden met de superviserend arts.

7.2. In alle gevallen met betrekking tot de zorgverlening van een cliënt door een assistent-geneeskundige, waarin de instructie niet voorziet, beslist de superviserend arts.

8. OPMERKINGEN

Indien in deze instructie wordt gesproken over; hij', lees dan: hij /zij.

In samenspraak met de AVG-opleiding aangepaste versie van de door LAD, NVZ, LVAG, KNMG, LHV, IGZ, VGN en Orde van Medisch Specialisten opgestelde regeling.
Bestuurlijk vastgesteld d.d. 21 november 2003